

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia

Sisältö

1. Johdanto
2. Toimintaympäristö ja palvelutarve
3. Palvelulupaus
4. Yhteiset periaatteet palveluiden järjestämiselle
5. Yhdyspinnat palveluiden järjestämiselle
6. Palveluverkko
7. Sote-palveluiden toimenpideohjelma 2023-2025
8. Seuranta, reunaehdot ja riskienhallinta

Liite 1. Palveluyksikkökohtaiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit

Johdanto

Sosiaali- ja terveystalouden palvelustrategia syventää hyvinvointialuestrategian palveluiden järjestämiseen liittyviä linjauksia ja toimii strategian toimeenpano-ohjelmaksi. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä määrittää palvelustrategian sisältöä. Palvelustrategiassa tulee huomioida sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset strategiset tavoitteet.

Palvelustrategia on valmisteltu yhteistyössä hyvinvointialueen toimielimien, asukkaiden ja henkilöstön sekä alueen järjestöjen, yritysten ja kuntien kanssa.

Palvelustrategiassa kuvataan sote-palvelutoimialojen yhteiset ja toimialakohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet sekä periaatteet, joilla rakenteellisia muutoksia tehdään. Palvelustrategia sisältää myös tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisia palveluiden järjestämistä koskevia toimenpiteitä. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma toimii valtiovarainministeriön hyvinvointialueelle myöntämän lisälainanottovaltuuden ehtona. Valtionvarainministeriö seuraa ohjelman etenemistä.

Hyvinvointialuestrategia, palvelustrategia, muut strategiset ohjelmat, pelastustoimen palvelutasopäätös, hyvinvointikertomus- ja suunnitelma, investointisuunnitelma sekä vuosien 2023—2025 talousarviot ja -suunnitelmat muodostavat tiiviin kokonaisuuden yhdessä hyvinvointialueen muun strategisen suunnittelun kanssa.

Hyvinvointialueen pelastustoimea ohjaa **palvelutasopäätös**, jonka aluevaltuusto vahvistaa. Sisäministeriö valvoo yleisesti pelastustoimea ja sen palvelujen saatavuutta ja tasoa. (Sisäministeriön asetus 1225/2022.)

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma on strateginen alueellinen asiakirja, joka linjaa alueellisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) koordinaation painopisteet ja niiden toimeenpanon.

Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu yleiskatteelliseen laskennalliseen valtion rahoitukseen sekä maksu- ja myyntituloihin.

Tavoitteet palveluiden järjestämiselle

Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat toimintamme perusta.

Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä.

Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita.

Kestävä palvelurakenne luodaan vahvalla sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiolla sekä hoito- ja palveluketjujen uudistamisella.

Marko Korhonen
Hyvinvointialuejohtaja

2. Toimintaympäristö ja palvelutarve

Hyvinvointialueen elinvoima on Pohjois-Savon elinvoimaa

Hyvinvointialueen päätökset ovat osa alueen kehittämistoimia. Palvelurakenne ja palveluverkko vaikuttavat koko Pohjois-Savon elinvoimaan ja tukevat työvoiman pysyvyyttä sekä alueen houkuttelevuutta.

Terveys- ja hyvinvointiteknologia ja niihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistavat osaamisen kasvua. Hyvinvointialue hyödyntää uusia innovaatioita ja yrittäjyyttä.

Hyvinvointialueen toiminta tukee kiertotaloutta ja kestäväää kehitystä.

Tutkimus, kehitys, koulutus ja innovaatiot varmistavat toimintamme tulevaisuuden

- TKKI-toiminta (tutkimus-, kehitys-, koulutus- ja innovaatiotoiminta) varmistaa hyvinvointialueella tarjottavien palvelujen laatua ja niiden vaikuttavuutta. Palvelujen vaikutus ohjaa niiden kehittämistä ja tarjontaa.
  - TKKI-toiminta on hyvinvointialueen toiminnan ja työnantajakuvan sekä veto- ja pitovoiman perusta.
- Kuopion yliopistollinen sairaala (KYS) ja korkeakoulut toimivat Itä- ja Keski-Suomen sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja innovaatiotoiminnan vetureina.
- Tutkimusta vahvistetaan kaikilla hyvinvointialueen toimialoilla.
  - TKKI-toiminta tukee myös perustason sosiaali- ja terveystieteiden palveluita ja pelastustoimen palveluita.

Kuopion yliopistollinen sairaala (KYS)

vastaa pohjoissavolaisten erikois-sairaanhoidosta ja lähes miljoonan itä- ja keskisuomalaisen erityisen vaativasta sairaanhoidosta. Itä-Suomen yliopiston (UEF) terveystieteiden tiedekunta ja KYS toimivat tiiviissä yhteistyössä Kuopion kampuksella.

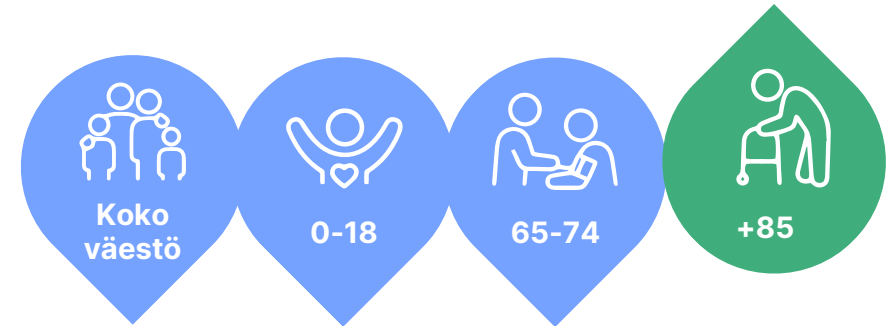
Kehitämme toimintaamme vastaamaan asukkaiden tarpeita

Pohjois-Savossa väestö ikääntyy, kuten muuallakin Suomessa. Siksi palveluiden tarve kasvaa erityisesti ikääntyneiden parissa.

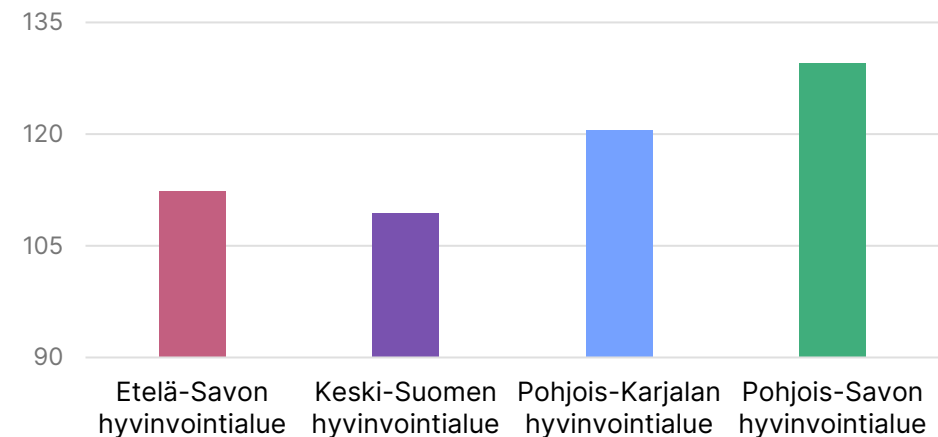
Kehitämme hyvinvointialueen palveluita ja toimintatapoja ja teemme rakenteellisia uudistuksia, jotta kykenemme vastaamaan palvelutarpeen kasvuun ja sen tuomiin taloudellisiin haasteisiin.

Kansanterveystyön painopiste on terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä, ennaltaehkäisyssä ja perustason palveluiden vahvistamisessa.

Väestö ikääntyy

THL:n sairastavuus-indeksi

Hyvinvointialue mahdollistaa muutoksen

– aloitamme haasteellisesta lähtötilanteesta

Keskimääräistä
korkeammat
kustannukset

Korkeat
sairauspoissaolo-
kustannukset

Korkea
velkamäärä ja
investointitaso

Pohjois-Savon hyvinvointialueella on keskimääräistä enemmän työntekijöitä, mutta samalla puutteellista ammattiryhmistä.

- Työntekijöitä on väestöpohjaan suhteutettuna neljänneksi eniten kaikista Suomen hyvinvointialueista.

- Vajetta on muun muassa lähihoitajista, sairaanhoitajista, terveydenhoitajista, psykologeista, sosiaalialan ohjaajista ja neuvojista, sosiaalityön erityisasiantuntijoista, yleislääkäreistä, yli- ja erikoislääkäreistä sekä hammaslääkäreistä.

3. Palvelulupaus

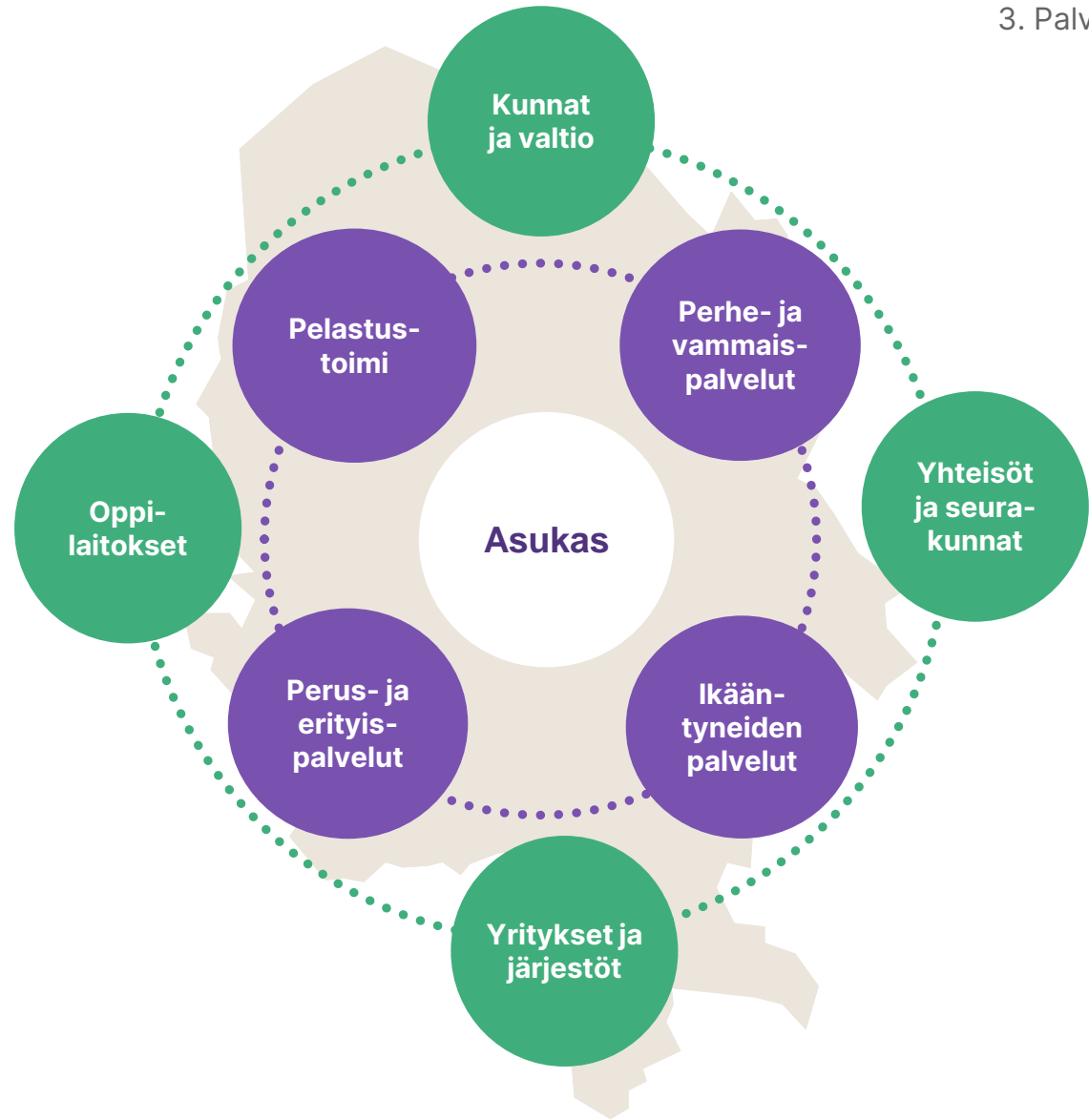

Sinua varten!

Järjestämme laadukkaat terveydenhoidon, sosiaalihuollon ja pelastustoimen palvelut sinua varten koko Pohjois-Savon alueella.

Kuuntelemme sinua ja uudistamme toimintaamme, jotta arkesi olisi entistä parempaa ja sujuvampaa.

Tulevaisuuden hyvinvointialue toteutetaan yhdessä.

4. Yhteiset periaatteet palveluiden järjestämiselle

Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä

- Palvelemme matalan kynnyksen ja yhden yhteydenoton periaatteilla.
- Toteutamme palvelut kokonaisuutena asiakkaan tarpeiden mukaisesti aina kun se on mahdollista.
- Varmistamme hoidon jatkuvuuden ja yhtenäiset ja sujuvat palvelut.
- Kiinnitämme erityistä huomiota paljon palveluita käyttäviin, heikossa ja erityisen haavoittuvassa asemassa oleviin.
- Käytämme ja kehitämme monimuotoisia palvelukanavia, kuten sähköisiä, etä- ja liikkuvia palveluita.
- Hyödynnämme asiakkaiden kokemuksia ja kehitämme asukasviestintää.

Varmastikin sähköiset ja digitaaliset palvelut tulevat lisääntymään, mutta on varmistettava riittävä tuki, ohjaus ja neuvonta. Samoin on otettava huomioon, ettei kaikilla ole vamman, sairauden tai muun takia mahdollisuutta näitä käyttää.

Ikäihmisten neuvoston kannanotto

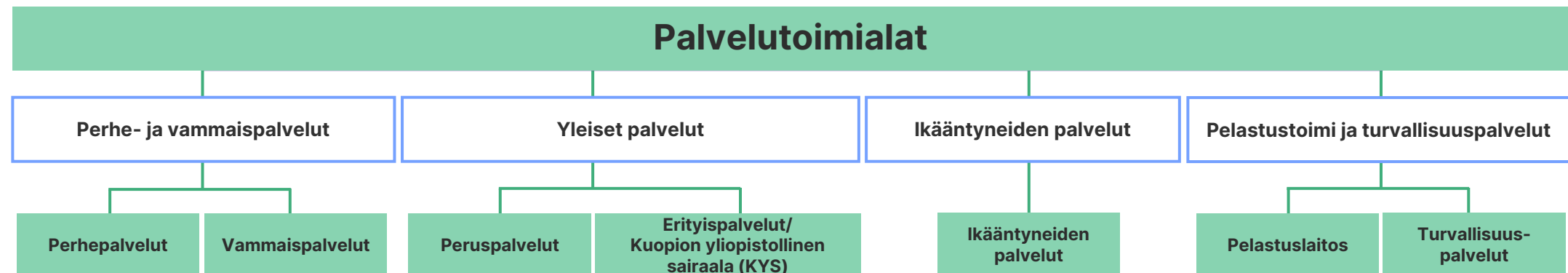
Nykypäivän mielenterveysongelmien lisääntymiseen pohjautuen nuoret tarvitsisivat alueellisesti matalan kynnyksen keskusteluapua. Nuoria ei saa jättää yksin omien murheiden kanssa, ne voi muuten kärjistyä pahemmaksi.

Nuorisvaltuuston kannanotosta

Yhteensovitamme palveluita ihmisten avuksi

Yhteensovitamme palvelumme siten, että asiakkaan ympärille kootaan hänen tarpeensa mukaisesti valitut asiantuntijat. Sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen yhteistyön tulee olla saumatonta.

Vahvistamme perustason palveluja. Tuomme erityispalveluita entistä lähemmäksi asiakkaita muun muassa uuden teknologian avulla. Peruspalveluiden vahvistaminen tukee erityistason palvelujärjestelmän kestävyyttä ja palveluiden saatavuutta.

Vahvistamme ennalta-ehkäiseviä ja perustason palveluja

- Kehitämme ja vahvistamme kansansairauksien ennaltaehkäisyä ja hoitoa ja suun terveydenhuollon palveluja.
- Kannustamme ja ohjaamme ihmisiä ottamaan omaa vastuuta omasta hyvinvoinnistaan ja terveydestään.
- Teemme tiivistä yhteistyötä kuntien, järjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.
- Vaikutamme hyvinvoinnin vajeisiin ja edistämme hyvinvointia lisääviä tekijöitä arkiympäristössä, kuten kouluissa, työpaikoilla, kodeissa ja harrastuksissa.
- Toimiva palveluiden porrastus ja kuntouttava ote ohjaavat työtämme.

Asiakaslähtöisyys tarkoittaa asiakkaan kuulemista ja palveluiden saamista omien tarpeiden mukaisesti. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että nuori vammainen voi elää nuoren elämää.

Vammaisneuvoston kannanotto

5. Yhdyspinnat palveluiden järjestämisessä

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on hyvinvointialueen ja kuntien yhteinen tavoite

Tavoitteeseen päästään määrätietoisella työllä:

- Yhteistyörakenteiden vahvistamisella ja roolien selkeyttämisellä.
- Toimenpiteiden vaikuttavuuden arvioinnilla ja tiedolla johtamisella.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimien kohdentamisella alueellisiin haasteisiin, kuten mielenterveyden ongelmien ennaltaehkäisyyn ja päihdetyöhön.
- Järjestöillä on keskeinen rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Hyvinvointialue ja kunnat sopivat yhteisistä periaatteista järjestöjen avustamiseksi.

Asukkaiden kuuleminen ja arjen tunteminen nostetaan keskiöön palveluiden kehittämisessä

Hyvinvointialueella ja kunnilla on yhteiset asukkaat. Tulevaisuuden toimintamallit ja palvelukäytännöt luodaan yhdessä asukkaiden tarpeita ja ehdotuksia kunnioittaen.

Yhteistyössä asiakaslähtoisemmät palvelut:

- Perhekeskus ja opiskeluhoolto
- Työhön kuntouttavat sote-palvelut
- Pakolaistyön, kotouttamisen ja maahanmuuttajien sote-palvelut
- Kiinteistöt ja toimitilat sekä asuntopolitiikka
- Varautuminen ja sisäinen turvallisuus

Järjestöjen rooli osallisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä

Järjestöillä on osallisuuden edistämisen tietoa ja osaamista ja monipuolista, vaikuttavaa toimintaa. Järjestöt tavoittavat kohderyhmänsä, kehittävät toimintaansa joustavasti ja tekevät suunnitelmallista, monialaista yhteistyötä.

Järjestöjen tuottamat yleishyödylliset palvelut:

- Asiantuntijatiedon tuottaminen, harrastus- ja vapaa-ajan toiminta, ohjaus- ja neuvontapalvelut, yksilöllinen, ryhmämuotoinen ja yhteisöllinen psykososiaalinen tuki, vertaistuki.
- Palvelut puhelimitse, verkossa ja erilaisissa tiloissa sekä etsivän, jalkautuvan ja liikkuvan työn keinoin ja vapaaehtoisten sekä ammattilaisten voimin.

Tiivistämme järjestöyhteistyötä

- Järjestöt ovat keskeinen sidosryhmä palveluiden suunnittelussa ja palvelupolkujen kehittämisessä.
- Toteutamme säännöllistä tiedottamista ja vuoropuhelua järjestöjen kanssa.
- Yhdyspinnat kuntien, järjestöjen ja muiden kumppaneiden kanssa toimivat tehokkaasti ja yhteisillä tavoitteilla.
- Tuemme järjestöjen toimintaedellytyksiä kehittämällä toiminnallista ja avustusperusteista yhteistyötä.

Kehitämme rohkeasti uudenlaista kumppanuutta yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa

- Vahvistamme nykyisiä hyviä kumppanuuksia ja toimintamalleja.
- Kehitämme asiakkaidemme valinnanvapauden lisäämistä, palveluseleiden ja ostopalveluiden hyödyntämistä ja käyttötapojen laajentamista yhdenvertaisuus ja taloudellinen tasa-arvo huomioiden siten, ettei heikoimmassa asemassa olevien palvelu heikkene. Monituottajamallia kehitetään aidosti osaksi hyvinvointialueen palvelujen tuotantotapaa.
  - Monituottajamallia kehitetään siten, että hyvinvointialueella on kaikissa olosuhteissa myös järjestämisvastuun riittävä ja alueellisesti kattava oma palvelutuotanto.
  - Omalle tuotannolle ja ostopalveluille suunnitellaan yhteiset läpinäkyvät mittarit, kriteerit ja palvelukuvaukset.
- Teemme tiivistä yhteistyötä muiden hyvinvointialueiden ja YTA-alueen kanssa. Tavoitteenamme on kehittää palveluita yhtenevästi koko YTA-alueella.
- Etsimme uudenlaisia tapoja hyödyntää hyvinvointialueen kiinteistö- ja laiteomaisuutta entistä tehokkaammin ja tuottavammin.
- Kuuntelemme kumppaneita – luomme avoimen innovoinnin kentän.

Hankinnoilla tuetaan koko alueen elinvoimaa

Hyvinvointialueen hankinnat tukevat alueen ja yritysten menestymistä. Kehitämme jatkuvaa ja avointa markkinavuoropuhelua yksityisten toimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa, mukaan lukien pienet, keskisuuret ja isot toimijat. Lisäksi kehitämme uusia hankintojen tapoja ja yritysysteistyön malleja.

Hankintojen kriteereissä huomioidaan mahdollisuuksien mukaan:

- alueelliset tarpeet
- laatu ja joustavuus
- kustannukset
- pienet palvelutuottajat
- varautuminen ja huoltovarmuus.

6. Palveluverkko

Käynnistymisvaiheen palveluverkko ja valikoima

Hyvinvointialue aloitti toimintansa entisiltä sote-järjestäjiltä siirtyneellä palveluverkolla. Peruspalvelut on jaettu viiteen hallinnolliseen alueeseen, joilla on vastuu johtamisesta ja palveluiden tuottamisesta:

- Pohjoinen alue
- Koillinen alue
- Keskinen alue
- Läntinen alue
- Eteläinen alue

Palvelupisteet

Hyvinvointialueen palveluvalikoima sisältää selkeästi määritellyt

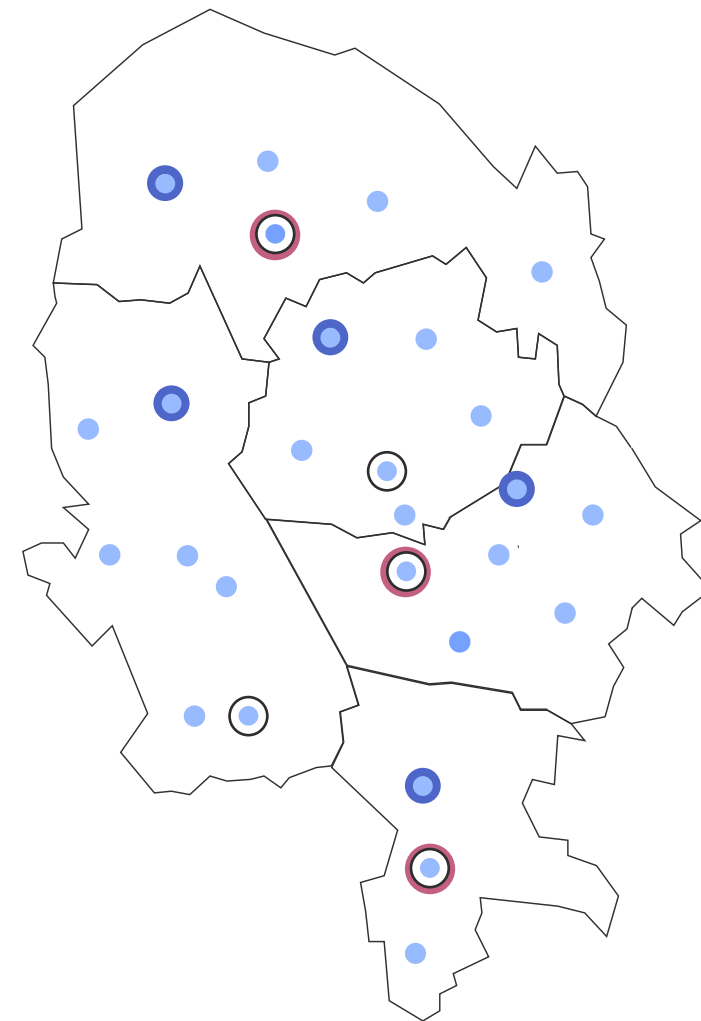
- kotiin vietävät palvelut
- lähipalvelut
- seudulliset ja alueelliset palvelut
- keskitetyt palvelut.

Keskitetyt erityistason palvelupisteet sijaitsevat lissalmessa, Varkaudessa ja Kuopiossa.

Erityisen vaativat sairaanhoidon palvelut toteutetaan Kuopion yliopistollisessa sairaalassa (KYS). KYS vastaa pohjoissavolaisten erikoissairaanhoitosta ja lähes miljoonan itä- ja keskisuomalaisen erityistason erikoissairaanhoitosta.

Palveluverkko ja -valikoima muuttuvat asukkaiden palvelutarpeen, toimintaympäristön ja uusien innovaatioiden myötä.

- **Lähipalvelupisteissä** huolehdimme arkesi turvaamisesta matalan kynnyksen terveydenhuollon ja sosiaalihuollon keinoin.*
- **Seutu- ja aluepalvelupisteissä** tarjoamme lisäksi palveluita, jotka ovat keskitetympin saatavilla alueen asukkaille. Jokainen seutu- ja aluepalvelupiste on myös lähipalvelupiste.*
- **Keskitettyinä palveluina** tarjoamme niitä palveluita, jotka vaativat erityistä laitteistoa, tiloja tai ammattiosaamista.*
- **Kotiin annettavat palvelut** ovat enenevässä määrin etäyhteydellä ja puhelimitse tuotettavia palveluita. Jos palvelu ei ole sellaisenaan riittävä tai mahdollinen, tuotetaan palvelut kotikäyntinä.
- **Digitaalisia palveluita** kehitämme jatkuvasti. Ne mahdollistavat palveluiden saavutettavuuden koko alueella.

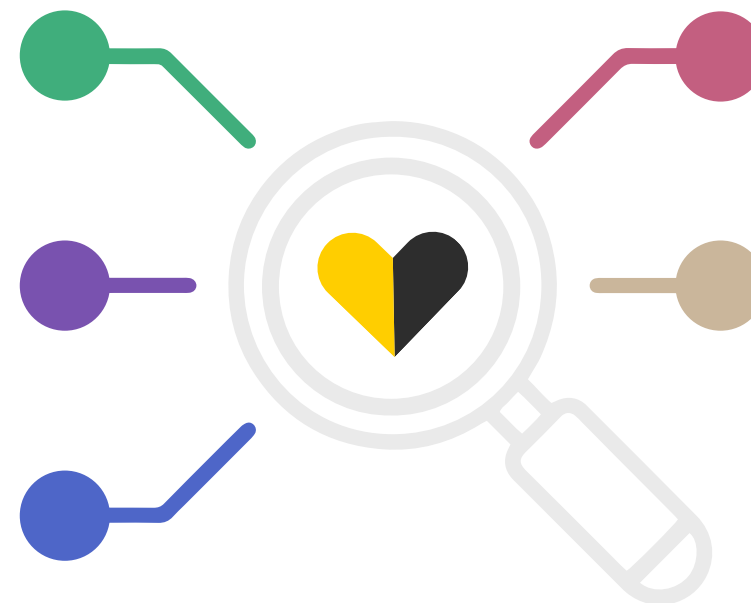

Tulevaisuuden palveluverkkoa suunnitellaan vuorovaikutuksessa asukkaiden ja kuntien kanssa

Palveluverkon kehittämisestä käydään avointa keskustelua asukkaiden ja kuntien kanssa. Pitkjänteisellä suunnittelulla luomme kestävät tulevaisuuden rakenteet.

- Yksityiset ja paikalliset palvelutuottajat huomioidaan osana palvelurakennetta.
- Avauksia uusista palvelumuodoista ja toimintamalleista kehitetään yhteistyössä kuntien kanssa.
- Sote-palvelujen suunnittelua tehdään yhdessä muun alueellisen suunnittelun kanssa.

Palveluverkon ja -valikoiman suunnitteluun vaikuttavat periaatteet

- Lainsäädäntö ja muu kansallinen ohjaus*
- Asukkaat, palvelutarve ja sen alueelliset vaihtelut
- Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus
- Työvoiman saatavuus ja sen paikalliset vaihtelut
- Hyvinvointialueen toimintaympäristö (esim. asiointi, työssäkäynti, maantieteellinen etäisyys, liikenneyhteydet, oppilaitokset, apteekit, muut julkiset palvelut ja muut hyvinvointialueet)
- Etäpalvelut, digitaaliset palvelut ja liikkuvat palvelut
- Toimintatapojen- ja mallien yhtenäistäminen, hyvien käytäntöjen juurruttaminen sekä integraatio
- Yksityisen toiminnan ja kolmannen sektorin toimipisteet ja palvelutuotanto, integroituminen hyvinvointialueen palvelutuotantoon
- Tilojen ja laitteiden tehokas ja taloudellinen käyttö sekä tilojen muuntojoustavuus

Tavoitteena julkisten palveluiden valinnanvapaus

- Alue- tai kuntarajat eivät rajoita liikkuvuutta.
- Hyvinvointialueen asukkaat voivat liikkua vapaasti ja valita heille sopivan palvelupisteen.
- Hyvinvointialueen resurssit, kuten henkilöstö, suunnitellaan ja kohdennetaan koko alueen käyttöön.

Palveluverkosta palveluiden verkostoksi

Toimenpiteet 2023–2025

- Edistämme palveluiden tuotantotavoissa lähipalveluiden lisäksi digitaalisia palveluita sekä etä- ja liikkuvia palveluita.
- Teemme tila- ja investointiselvityksen osana palveluverkon kehittämistä.
- Luomme ennuste-/simulointimallin palveluverkon kehittämiseen.
- Parannamme tilatehokkuutta yhteistyössä pelastustoimen kanssa.
- Yhtenäistämme toimintatapoja ja -malleja parhaiden käytäntöjen suuntaan.
- Kehitämme työvoiman oikeanlaista kohdentamista koko hyvinvointialueelle siten, että palvelujen tuotantokustannuksia voidaan pienentää.
- Kehitämme ammattihenkilöiden työnjakoa, erityistason konsultaatioita ja digitalisaatiota hyödyntäviä toimintamalleja.
- Siirrämme toiminnan painopistettä hyvinvointia ja terveyttä edistävään, ennaltaehkäisevään, kuntouttavaan ja avopainotteisempaan palvelurakenteeseen.

Ohjelmakaudella (2023–2025) lähipalveluverkkoon ei tule muutoksia. Tulevaisuuden palveluverkkosuunnitelman, lähipalveluiden konseptoinnin ja niiden palvelumuotoilun toteutamme vuoteen 2025 mennessä.

Kustannusvaikutukset

Palveluverkko ja -valikoima sopeutetaan hyvinvointialueen taloudellista kestävyyttä vastaavaksi samalla kun peruspalveluita vahvistetaan.

7. Sote-palveluiden toimenpideohjelma 2023-2025

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteena on saavuttaa palvelutoimialoille suuntautuvien toiminnan muutosten avulla noin 20 miljoonan euron vuotuinen kustannustason nousun hillintä.

Toimenpideohjelma kuvaa keinot, joilla vastaamme tulevaisuuden haasteisiin

- Ohjelmassa kuvataan keskeiset toimenpiteet ja keinot, joilla muun muassa vahvistetaan palveluiden yhteensovittamista, saatavuutta, laatua ja kustannustehokkuutta sekä muita sote-uudistukselle asetettuja kansallisia tavoitteita.
- Toimenpideohjelmassa kuvataan palveluiden järjestämiselle asetetut tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit palveluyksiköittäin (Liite 1).
- Toimenpideohjelman kautta toteutetaan osa tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteistä.

Yhteiset toimenpiteet ja keinot

 <p>Keskitetyn asiakasneuvonta- ja palveluohjausyksikön valmistelu.</p>	 <p>Lasten ja nuorten mielen-terveys- ja päihde-palveluiden kehittäminen.</p>	 <p>Osastohoidon toiminnan uudistaminen ja kotisairaala-toiminnan kehittäminen.</p>	 <p>Akuutisti sairaan iäkkään hoidon tarpeen arvioinnin ja palvelujen kehittäminen.</p>
 <p>Ensihoidon tarkoituksen- mukaisen hallinto- ja toimintamallin selvittäminen ja siitä päättäminen vuoden 2023 aikana.</p>	 <p>Lääkehoidon ongelmien ja niistä aiheutuvien kustannusten vähentäminen.</p>	 <p>Liikkuvien ja digitaalisten palveluiden kehittäminen.</p>	 <p>Suunterveyden kokonaisvaltaisen hoidon ja ennaltaehkäisyn vahvistaminen.</p>
 <p>Kansallisen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian toimeenpano.</p>	 <p>Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen yhteistyö kotiin vietävissä palveluissa.</p>	 <p>Hankintastrategian ja ostopalveluja koskevien toimintaperiaatteiden vahvistaminen.</p>	 <p>Hoito- ja palvelupolkujen ja hoidon jatkuvuuden kehittäminen. Paljon palveluita käyttävien tavoittaminen.</p>
 <p>Asiakaskokemuksen kunnioittaminen ja osallisuuden vahvistaminen.</p>	 <p>Tiedolla johtamisen, palveluiden vaikuttavuuden ja kustannustietoisuuden lisääminen.</p>	 <p>Kuntoutus osaksi kaikkia asiakaskohtaamisia.</p>	 <p>Henkilöstövoimavarojen ja osaamisen vahvistaminen sekä varautuminen työvoiman saatavuuden haasteisiin.</p>

8. Seuranta, reunaehdot ja riskienhallinta

Seuranta, reunaehdot ja riskienhallinta

Hyvinvointialuestrategia, palvelustrategia, muut strategiset ohjelmat, pelastustoimen palvelutasopäätös, tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma sekä talousarvio muodostavat tiiviin kokonaisuuden myös seurannan näkökulmasta. Tiivis seuranta mahdollistaa muutostarpeiden arvioinnin ja muutosten ennakoinnin sekä toimenpiteiden vaikuttavuuden todentamisen. Palveluiden järjestämisen seurantaan käytettäviä mittareita seurataan joko vuosittain, puolivuositain tai joitakin vielä tiheämmin.

Palvelustrategian ja siihen liittyvien tuottavuus- ja taloudellisuus ohjelman toimenpiteiden toteutumista arvioidaan ja raportoidaan aluevaltuustolle puolivuositain osana valtiovarainministeriölle tehtävää arviointia. Seurannan tarkoitus on, että havaittuihin haasteisiin tai poikkeamiin voidaan puuttua. Samalla voidaan arvioida, tarvitaanko tehtyyn suunnitelmaan muutosta tai korjaavia toimenpiteitä.

Palvelustrategian tavoitteiden toteutumisen suurimmat riskit liittyvät rahoitukseen, kustannusten hallintaan, henkilöstön riittävyteen sekä palvelujärjestelmän toimivuuteen ja ohjaamiseen. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toteuttaminen toimenpiteittäin on edellytys toiminnan uudistumiselle ja kestäväälle taloudelle. Toiminnan, talouden- ja henkilöstöressurssien sopeuttaminen vallitsevaan tilanteeseen ja ennustettavaan tulevaisuuteen on edellytys hyvinvointialueen järjestämisvelvoitteen toteutumiselle.

Reunaehdot palvelustrategian toimeenpanolle:

Valtion rahoituksen kehitys tulevaisuudessa

Työvoiman saatavuus

Sitoutuminen palvelustrategian tavoitteisiin

Toiminnan kehittämisen kyky ja resurssit

Pohjois-Savon
hyvinvointialue

Liite 1. Sote-palveluiden toimenpideohjelma 2023-2025

Palveluyksikkökohtaiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit

Perhe- ja vammaispalvelut

Perhekeskuspalvelut

Tavoitteet

- Varmistaa perhekeskuksen toimintamalli ja uudistaa toimintakulttuuri.
- Kehittää lasten ja nuorten matalan kynnyksen ja perustason mielenterveys- ja päihdepalveluiden oikea-aikaista saatavuutta.
- Varmistaa lasten, nuorten ja perheiden vahvat omavaraiset ja ennaltaehkäisevät varhaisen tuen ja hoidolliset palvelut siten, että ne saadaan oikea-aikaisesti arjen ympäristöissä.

Mittarit*

- Lapset puheeksi menetelmäkoulutuksen käyneet terveydenhoitajat lastenneuvolassa (lkm), 4-vuotiaiden tarkastuksessa menetelmän käyttö (%)
- Lasten ja nuorten hoitopäätösaika eri sosiaali- ja terveystieteisiin (palvelujen saatavuus)
- Hoitopäätösaika perustason palveluihin (palvelukokonaisuudet määritellään)
- Hoitotakuun toteutuminen (jono, hoitotakuun ylitykset)
- IPC-menetelmäkoulutuksen käyneet työntekijät (lkm)

Toimenpiteet

- Perhekeskuksen palveluiden yhdenmukaisen toiminnan varmistaminen hyvinvointialueella moniammatillisesti ja jatkuvuutta turvaten. (perhekeskus toimintamalli)
- Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden kehittäminen.
- Opiskeluhuollon monialaisen yhteistyörakenteen luominen ja organisointi.
- Yhteistyömallien kehittäminen varhaiskasvatukseen ja perusopetuspalveluiden sekä muiden hyvinvointialueen toimijoiden kanssa.
- Resurssien arvioiminen ja kohdentaminen perustason palveluihin.
- Lääketieteellisen asiantuntemuksen vahvistaminen ja toimintamallin kehittäminen erityistason konsultaatioille.

*Tavoitteiden mittarit ja niiden tavoitetasot ovat alustavia ja tarkentuvat ohjelmakauden aikana. Tiedolla johtamisen kehittäminen on yksi keskeisistä toimenpiteistä myös ohjelmassa.

Perhe- ja vammaispalvelut

Lastensuojelupalvelut

Tavoitteet	Mittarit*	Toimenpiteet
<ul style="list-style-type: none"> • Kehittää lastensuojelun toimintaa siten, että se on asiakasturvallista ja lapsen suojelun tarpeeseen perustuvaa. • Kehittää kestävästi palvelutuotantoa siten, että se vastaa yksilölliseen ja perheen kokonaisvaltaiseen tuen tarpeeseen ja on alueellisen tarpeen mukaista. 	<ul style="list-style-type: none"> • Systeeminen toimintamalli käyttö alueellisissa toimintayksiköissä (%) • Lastensuojelun avohuollon asiakasmäärä sekä kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä (%-osuus vastaavan ikäisestä väestöstä) • Voimassa oleva asiakassuunnitelma palvelussa olevalla lapsella (%) 	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakasturvallisuuden kehittäminen palvelun lakisääteisten edellytysten vahvistamiseksi. • Oman ympärivuorokautisen palvelun tuotannon mittarien, kriteerien, tuotteistusten ja palvelukuvausten luominen sekä tuotantotapa-analyysin toteuttaminen. • Mallintaminen: <ul style="list-style-type: none"> • lapsen osallisuuden toteutuminen osana asiakkuusprosessia. • integraatioprosessit lastensuojelun avohuollon toimintaedellytysten ja monialaisen osaamisen hyödyntämisen vahvistamiseksi. • Tiedonkulun ja moniammatillista yhteistyön lisääminen.

*Tavoitteiden mittarit ja niiden tavoitetasot ovat alustavia ja tarkentuvat ohjelmakauden aikana. Tiedolla johtamisen kehittäminen on yksi keskeisistä toimenpiteistä myös ohjelmassa.

Perhe- ja vammaispalvelut

Vammaisten avopalvelut

Tavoitteet	Mittarit*	Toimenpiteet
<ul style="list-style-type: none"> • Kehittää laadukasta, laaja-alaista ja moniammatillista palvelutarpeen arviointia. • Varmistaa tarkoituksenmukainen ja monipuolinen palveluvalikoima. • Vammaiset asiakkaat saa sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut ja erityispalvelut oikea-aikaisesti, tasa-laatusesti ja yhdenvertaisesti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Palvelutarpeen arviointi on tehty kolmen (3) kuukauden sisällä (%) • RAI-toimintakykyarvioiden määrä vammaispalveluissa (lkm) • Monituottajamalli hyvän arjen tukena-käytössä (kuntien lkm) • Vammaispalvelujen osaamiskeskuksen toiminnan mallintaminen yhteistyössä eri toimialojen ja yta-alueen kanssa (K/E) 	<ul style="list-style-type: none"> • Uuden vammaispalvelulain mukaisen palvelumuotoilun toteuttaminen. <ul style="list-style-type: none"> • RAI-toimintakykymittarin käytön lisääminen toimintakyvyn yhdenmukaisen arvioinnin tukena. • Oima-järjestelmän sähköisen asioinnin kehittäminen ja sähköisen sopimuksen käyttöönotto. • Varhaisen tuen tunnistamisen, monialaisen yhteistyön ja konsultaatiokäytäntöjen kehittäminen. • Hop-keskuksessa henkilökohtaisen avun ja omais- ja perhehoidon palveluiden kehittäminen. • Palvelujen kriteerien ja soveltamisohjeiden yhdenmukaistaminen sekä sen varmistaminen, että ne tukevat perustason palvelujen ensisijaisuutta. • Hyvinvointialueen peruspalvelujen, järjestöjen, kuntien ja seurakuntien palvelujen selvittäminen ja vammaisien ohjaaminen yleisten palvelujen käyttöön tarvittavan tuen avulla. • Vammaisten osaamiskeskuksen toiminnan mallintaminen

*Tavoitteiden mittarit ja niiden tavoitetasot ovat alustavia ja tarkentuvat ohjelmakauden aikana. Tiedolla johtamisen kehittäminen on yksi keskeisistä toimenpiteistä myös ohjelmassa.

Perhe- ja vammaispalvelut

Vammaisten asumispalvelut

Tavoitteet

- Turvata vammaisille asiakkaille yksilöllisen tarpeensa mukaiset asumispalvelut ja mahdollistaa asumisen vaihtoehtoja.
- Siirtää asumispalvelujen tuottamisen painopiste ympärivuorokautisesta palveluasumisesta muihin asumisen järjestelyihin.
- Käyttöönottaa teknologisia ratkaisuja tuetussa asumisessa.
- Turvata riittävät tilapäishoidon asumispalvelut.

Mittarit*

- RAI-toimintakykyarvioiden määrä vammaispalveluissa (lkm)
- Asiakaskohtaiset kustannukset
  - Tehostetun palveluasumisen, palveluasumisen ja tuetun asumisen oman toiminnan, ostopalveluiden ja palvelusetelien kustannusten vertailu (€/asiakas)
- Vammaisten tuetun ja yhteisöllisen asumispalvelun asiakkaat (lkm)
- Vammaisten ympärivuorokautisen asumispalvelun asiakkaat (lkm)
- Vammaisten laitoshoidon ja –kuntoutuksen asiakkaat / hoitopäivät

Toimenpiteet

- Erilaisten asumispalveluratkaisujen kehittäminen.
- Asumispalvelujen kilpailutus.
- Erilaisten teknologisten ratkaisujen käyttöönotto ja hyödyntäminen tuetun asumisen mahdollistamiseksi (turvaranneke, etähoiva, virtuaaliset palvelut).
- Kotona asuvien kehitysvammaisten tulevaisuuden asumistarpeiden huomioiminen asumispalveluiden suunnittelussa.
- Asumispalvelujen tuottaminen osto- ja palvelusetelipalveluna sekä omana toimintana.

*Tavoitteiden mittarit ja niiden tavoitetasot ovat alustavia ja tarkentuvat ohjelmakauden aikana. Tiedolla johtamisen kehittäminen on yksi keskeisistä toimenpiteistä myös ohjelmassa.

Yleiset palvelut - peruspalvelut

SOTE-keskus

Tavoitteet	Mittarit*	Toimenpiteet
<ul style="list-style-type: none"> • Turvata vaikuttavien palveluiden saatavuus ja saavutettavuus hoitotakuun edellyttämällä tavalla. • Edistää terveyttä ja ehkäistä kansansairauksia. • Vahvistaa peruspalveluiden palvelutarjontaa ja hoidonporrastusta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hoitoon pääsyn toteutumisaika (odotusaika) hoidon tarpeen arvioinnista • COC-indeksi (hoidon jatkuvuus) • Etäpalveluiden käytön %-osuus kaikista käynneistä • Läheteiden määrä erityispalveluihin • VOS luku (vältettävissä olevat sairaalahoitajaksot) 	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakassegmentaation käyttöönotto ja aktiivinen hyödyntäminen. • Yhtenevän palvelutarpeen arvion kehittäminen ja käyttöönotto. • Vastaanoton toimintamallien vertaaminen ja tarvittaessa yhdenmukaistaminen. • Käytettävissä olevien resurssien hyödyntäminen alueellisesti. • Hoitoketjujen ja Käypä hoito –suositusten yhteneväisen käytön lisääminen koko hyvinvointialueella.

*Tavoitteiden mittarit ja niiden tavoitetasot ovat alustavia ja tarkentuvat ohjelmakauden aikana. Tiedolla johtamisen kehittäminen on yksi keskeisistä toimenpiteistä myös ohjelmassa.

Yleiset palvelut - peruspalvelut

Työkäisten sosiaalipalvelut

Tavoitteet	Mittarit*	Toimenpiteet
<ul style="list-style-type: none"> • Edistää asiakkaiden itsenäistä selviytymistä. • Vastata asiakkaiden akuutteihin ennakoimattomiin taloudellisiin tarpeisiin. • Varmistaa henkilöstöressurin riittävyys laadukkaan ja vaikuttavan suunnitelmallisen sosiaalityön tuottamiseksi. • Tukea asiakkaiden elämäntilannetta siten, että palveluntarve kevenee. 	<ul style="list-style-type: none"> • Harkinnanvaraista toimeentulotukea (ehkäisevä ja täydentävä) saaneet kotitaloudet (lkm) • Asiakasmäärä/ suunnitelmallisen sosiaalityön sosiaalityöntekijä 	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaan tilanteen kokonaisvaltaisen selvitystyön kehittäminen. • Moniviranomaistyön ja moniammatillisen työskentelyn sekä ennaltaehkäisevän työnotteen kehittäminen. • Palvelukuvausten ja hankintamuodon yhtenäistäminen. • Henkilöstöressurin kohdentaminen siten, että eri työntekijöiden ammattitaitoa voidaan hyödyntää parhaiten palveluprosessin eri kohdissa. • Muistutuksiin ja kanteluihin vastataan 4 viikon kuluessa asian vireilletulosta ja niiden sisältöä seurataan.

*Tavoitteiden mittarit ja niiden tavoitetasot ovat alustavia ja tarkentuvat ohjelmakauden aikana. Tiedolla johtamisen kehittäminen on yksi keskeisistä toimenpiteistä myös ohjelmassa.

Yleiset palvelut - peruspalvelut

Osastopalvelut

Tavoitteet

- Ratkaista akuutti terveysongelma ja/tai tasapainottaa pitkäaikaissairaus niin, että potilas pystyy odotettavissa olevan toimintakykynsä mukaisesti mahdollisimman omatoimiseen ja osallistuvaan arkeen.
- Kehittää perus- ja vaativan tason osastokuntoutusta.
- Kehittää elämän loppuvaiheen arvokasta hoitoa.

Mittarit*

- Hoitajakset ja -päivät (lkm)
- Hoidetut asiakkaat (lkm)
- Hoitajakson keskipituus
- HILMOon raportoidut hoidonaikaiset haattatapahtumat

Toimenpiteet

- Yhteisen tilannekuvan ylläpitäminen palvelujärjestelmän yhteensovittamiseksi ja sujuvoittamiseksi erikois- ja peruspalveluiden sekä ikäihmisten palveluiden kanssa.
- Hoitotyön resurssien riittävyyden edistäminen työtehtäviä tarkentamalla ja muiden ammattiryhmien sekä kolmannen sektorin tuella.
- Potilastyössä olevien terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatillisen osaamisen vahvistaminen perehdytyksen sekä täydennys- ja jatkokoulutuksen avulla.
- Osastojaksojen vaikuttavuuden parantaminen ja seuranta.

*Tavoitteiden mittarit ja niiden tavoitetasot ovat alustavia ja tarkentuvat ohjelmakauden aikana. Tiedolla johtamisen kehittäminen on yksi keskeisistä toimenpiteistä myös ohjelmassa.

Yleiset palvelut – erityistason palvelut / KYS

Ydinyksiköt

Tavoitteet	Mittarit*	Toimenpiteet
<ul style="list-style-type: none"> • Tehostaa leikkaustoimintaa ja uudistaa johtamista. • Kehittää kustannus- tehokasta alueellista kuvantamistoimintaa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Yli 6 kk leikkaukseen odottavien potilaiden määrä (tavoite 0 potilasta) • Leikattujen potilaiden määrä / 1 leikkauspäivä • Heräämöstä kotiin lähtevien osuus leikatuista potilaista tekonivelkirurgiassa (päiväkirurgia, heräämöstä kotiin) • Osastolle joutuneiden päiväkirurgiasta/heräämöstä kotiin potilaiden %-osuus. • Palveluhankintasopimusten (radiologiset palveluostot) määrä <ul style="list-style-type: none"> • Uusien alueellisten sopimusten määrä • Hankintakustannukset ja hankittavien palveluiden määrä (€ ja kpl) 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekonivelleikkausjonon purkutoimien lisääminen ja oman toiminnan tehostaminen. • Alueellisen kuvantamistoiminnan rakennemuutoksen toteuttaminen. <ul style="list-style-type: none"> • Tarkoituksenmukainen ja väestön palvelutarpeen ja –muutokset huomioivan palveluverkon kehittäminen. • HVAeen kattavien ja kilpailutettujen sopimusten valmistelu. • Kiinteistöjen, laitteiston ja henkilöstön kustannustehokkaan käytön kehittäminen. • Tekoälyn tuomien mahdollisuuksien selvittäminen kuvantamistoiminnassa.

*Tavoitteiden mittarit ja niiden tavoitetasot ovat alustavia ja tarkentuvat ohjelmakauden aikana. Tiedolla johtamisen kehittäminen on yksi keskeisistä toimenpiteistä myös ohjelmassa.

Yleiset palvelut – erityistason palvelut / KYS

Akuutti

Tavoitteet	Mittarit*	Toimenpiteet
<ul style="list-style-type: none"> • Varmistaa, että ikääntyneiden hoito tapahtuu oikeassa paikassa, oikeaan aikaan (yhteistyö toimialojen välillä). • Varmistaa Varkauden ja Iisalmen päivystyksiköiden toiminta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Etänä puhelimitse (tilannekeskuspäivystys) hoidettujen potilaiden määrä suhteessa kokonaispotilasmäärään • Ikääntyneiden (tehostetun asumispalveluyksikön) hoidettujen potilaiden määrä ensihoidossa ja päivystyksessä 	<ul style="list-style-type: none"> • Tilannekeskuspäivystyksen suunnitteleminen ympärivuorokautiseksi. • Päivystyksellisen geriatrisen potilaan hoitopolun kehittäminen (kotoa kotiin). <ul style="list-style-type: none"> • Henkilökunnan koulutus geriatristen päivystyspotilaiden hoidon erityispiirteistä. • Yhteistyön lisääminen yli toimialarajojen, mm. ikääntyneiden palvelujen toimialan kanssa.

*Tavoitteiden mittarit ja niiden tavoitetasot ovat alustavia ja tarkentuvat ohjelmakauden aikana. Tiedolla johtamisen kehittäminen on yksi keskeisistä toimenpiteistä myös ohjelmassa.

Yleiset palvelut – erityistason palvelut / KYS

Mielenterveys ja hyvinvointi

Tavoitteet

- Kehittää palveluiden yhteensovittamista, hoidon porrastusta ja hoitoketjuja.
- Jatkaa nuorten psykososiaalisten menetelmien koulutusta.
- Lisätä osastotoiminnan kapasiteettia omana tuotantona.
- Parantaa henkilöstön saatavuutta.

Mittarit*

- Ostopalvelun käyttö (ostopalvelujen seuranta euroa/kk)
- Henkilöstötyytyväisyys
- Läheteiden määrä erityispalveluihin; hoitoon pääsy

Toimenpiteet

- Selviämisaseman perustaminen keskiselle alueelle ja Varkauteen.
- Varkauden osaston käynnistäminen.
- Osastopaikkojen lisääminen omalla hyvinvointialueella tasapainottamaan potilaspainetta.
- Henkilöstön rekrytoinnin tehostaminen ja työnkuvan joustavuuden parantaminen.
- Nuorten psykososiaalisten menetelmien koulutusten jatkaminen.
- Lasten, nuorten ja perheiden osaamis- ja tukikeskus (OT)-keskustoiminnan kehittäminen.

*Tavoitteiden mittarit ja niiden tavoitetasot ovat alustavia ja tarkentuvat ohjelmakauden aikana. Tiedolla johtamisen kehittäminen on yksi keskeisistä toimenpiteistä myös ohjelmassa.

Yleiset palvelut – erityistason palvelut / KYS

Lääkinnällisten palveluiden keskus

Tavoitteet

- Vähentää vajaaravitsemuksesta johtuvaa sairastavuutta ja lisäkustannuksia ikääntyneillä.
- Vähentää lihavuudesta johtuvaa sairastavuutta ja lisäkustannuksia.
- Uudelleen järjestellä diabeteksen alueellista hoitoa ja parantaa laatua vaikuttavuutta seuraamalla.
- Uudelleen järjestellä palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa.

Mittarit*

- Vajaaravitsemus riskissä olevien seulottujen potilaiden osuus (%) (tavoite 100%)
- Lihavien (BMI >30) painonkehitys (-5% tavoite) ja elämänlaatu
- Lihavuuden hoidon toteutumiskysely peruspalveluihin vuosittain (K/E)
- GHBA1c (hva-tavoitteet)
- Palliatiivisten potilaiden (Z51.5) päivystyskäyntien määrä

Toimenpiteet

- Vajaaravitsemus riskissä olevien seulonnan kehittäminen.
- Lihavuuden hoidon kehittäminen kaikissa ikäryhmissä.
- Diabeteksen hoidon koordinoiminen ja hoidon suunnitteleminen alueellisesti.
- Keskitetysti ohjatun ja seudullisesti hajautettu mallin suunnitteleminen loppuvaiheeseen edenneiden pitkäaikaissairauksien ja syövän hoitoon.
- Peruspalveluiden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja erityispalveluiden toiminnan roolien selkiyttäminen.

*Tavoitteiden mittarit ja niiden tavoitetasot ovat alustavia ja tarkentuvat ohjelmakauden aikana. Tiedolla johtamisen kehittäminen on yksi keskeisistä toimenpiteistä myös ohjelmassa.

Yleiset palvelut – erityistason palvelut / KYS

Operatiivinen keskus

Tavoitteet	Mittarit*	Toimenpiteet
<ul style="list-style-type: none"> • Tehostaa leikkaustoimintaa ja uudistaa johtamista. • Käyttöönottaa lisalmen ja Varkauden sairaaloiden kapasiteetti täysimääräisesti paikallispuudutuksessa tehtävässä kirurgiassa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Yli 6 kk leikkaukseen odottavien potilaiden määrä (tavoitteena 0 potilasta) • Toimenpiteitten määrä lisalmi/Varkaus (lkm) • Uusinta-tmp ja suunnittelemattomat readmissiot (lkm) 	<ul style="list-style-type: none"> • Pehmytosakirurgian hoitovelan purkaminen. <ul style="list-style-type: none"> ○ Päiväaikaisen leikkaustoiminnan tehostaminen (nopean toiminnan leikkauspäivät). ○ Ilta- ja viikonloppujen aikaisen lisätyön kehittäminen (jononpurku). • lisalmen ja Varkauden sairaaloiden kapasiteetin täysimääräinen käyttöönotto paikallispuudutuksessa tehtävässä kirurgiassa.

*Tavoitteiden mittarit ja niiden tavoitetasot ovat alustavia ja tarkentuvat ohjelmakauden aikana. Tiedolla johtamisen kehittäminen on yksi keskeisistä toimenpiteistä myös ohjelmassa.

Ikääntyvien palvelut

Ikääntyvien asiakasohjaus

Tavoitteet

- Ikäihminen saa helposti ja oikea-aikaisesti tietoa erilaisista vaihtoehdoista, joita kunnissa, yksityisellä ja kolmannella sektorilla sekä hyvinvointialueella on tarjolla.
- Asiakkaiden käytössä on erilaisia palvelukanavia. Ikäkeskuksen neuvonnassa asiakas pääsee keskustelemaan omasta tilanteestaan ja saa ohjausta ja neuvontaa tilanteensa ratkaisemiseksi.
- Ikäihmisen palvelutarpeen arviointi toteutetaan yhdenvertaisesti ja laadukkaasti koko hyvinvointialueella.
- Asiakas saa oikea-aikaisesti tarvitsemansa gerontologisen sosiaalityön ja -ohjauksen.
- Tuetaan omaishoitajien jaksamista ja parannetaan omaishoitajien mahdollisuuksia yhdistää työ ja omaishoito.
- Tarjotaan ikääntyneille mahdollisuuksia saada lyhytaikaista tai pitkäaikaista hoitoa ja huolenpitoa kodinomaisissa olosuhteissa, joko asiakkaan omassa kodissa tai perhehoitajan kodissa.

Mittarit*

- Palvelutarpeen arvioinnin käynnistyminen (% , lkm)
- Palvelut järjestyvät lainsäätämässä määräajoissa (K/E)
- Omaishoidon piirissä olevat yli 75-v. (%)
- Palveluiden laatu (haipro, muistutukset, kantelut, potilasvahingot)

Toimenpiteet

- RAI-arviointivälineen käytön yhtenäistäminen.
- Jonojen hallinnan toimintamallin luominen.
- Hoivakoordinaattoritoiminnan käynnistäminen.
- Monimuotoisten omaishoitoperheiden tukimuotojen kehittäminen ja toimintamallin luominen lakisääteisille omaishoitajien hyvinvointitarkastuksille.
- Perhehoidon kehittäminen.
- Rakenteisen sosiaalityön mallin luominen ja käyttöönotto.
- Sosiaalityön ja -ohjauksen painopisteen kehittäminen kohti suunnitelmallista sosiaalityötä.

*Tavoitteiden mittarit ja niiden tavoitetasot ovat alustavia ja tarkentuvat ohjelmakauden aikana. Tiedolla johtamisen kehittäminen on yksi keskeisistä toimenpiteistä myös ohjelmassa.

Ikääntyvien palvelut

Ikääntyvien asiakasohjaus, geriatriset palvelut

Tavoitteet	Mittarit*	Toimenpiteet
<ul style="list-style-type: none"> • Asiakas saa riittävät, toimintakykyä turvaavat terveystalvet oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa. • Kotisairaala on ensisijainen palvelu hyvinvointialueen asukkaalle silloin, kun tarvitaan sairaalatasoista hoitoa kotiin. • Asukkaalle turvataan hyvä elämän loppuvaiheen hoito hänen toivomallaan tavalla yleistila huomioiden. 	<ul style="list-style-type: none"> • läkkäiden palvelujen asiakkaiden päivystyksen käyttö (% , lkm) • läkkäiden sairaalahoitopäivät (lkm) • RAI (CHESS, MAPLE -15) • Muistidiagnoosien määrät • Kotisairaalan käynti- ja asiakasmäärä • Asiakaskokemus 	<ul style="list-style-type: none"> • ARVI-toimintamallin geriatrisen kokonaisvaltaisen arvioinnin (CGA) laajentaminen koko hyvinvointialueelle. • Asiakkaiden ennakoivien hoitosuunnitelmien peittävyuden lisääminen. • Asumisen lääkäripalvelujen toimintamallin yhtenäistäminen. • Muistipoliklinikkatoiminnan ja matalan kynnyksen geriatristen lääkärikonsultaatioiden kehittäminen ja yhtenäistäminen. • Virka-ajan ulkopuolisen geriatrisen päivystyksen turvaaminen. • Kotisairaalan toimintamallin kehittäminen • Saattohoidon yhteiskehittäminen hyvinvointialueen yhteisenä prosessina.

*Tavoitteiden mittarit ja niiden tavoitetasot ovat alustavia ja tarkentuvat ohjelmakauden aikana. Tiedolla johtamisen kehittäminen on yksi keskeisistä toimenpiteistä myös ohjelmassa.

Ikääntyvien palvelut

Asumispalvelut

Tavoitteet

- Ikäihmiset saavat palvelutarpeensa ja toimintakykynsä mukaista asumispalvelua yhdenmukaisesti ja oikea-aikaisesti paikkakunnasta tai toimintayksiköstä riippumatta.
- Kehittää asumispalveluita ja asumisyksiköjä vastaamaan palveluntarvetta.
- Hyödyntää henkilöstömitoituksen noston tuoma resurssi systemaattisesti asiakkaiden toimintakyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseksi.
- Ottaa käyttöön ja hyödyntää RAI-arviontivalinettä arjessa.
- Asumispalvelujen piirissä olevat ikäihmiset saavat asua kodinomaisessa ympäristössä elämänsä loppuun saakka.
- Turvata riittävät ja oikea-aikaiset asumispalvelupaikat niin tilapäiseen kuin pitkäaikaiseenkin asumiseen.

Mittarit*

- Yli 75-v. %-osuus eri palvelumuodoissa
  - Ympäri vuorokautinen asuminen (%).
  - Yhteisöllinen asumien (%)
  - Laitoshoito (%)
- Selvitys uudenlaisen yhteisöllisen asumisen rakenteista (K/E)
- Palvelun laatu (laatus seuranta-järjestelmä, RAI, haipro-ilmoitukset, muistutukset, kantelut, potilasvahingot)

Toimenpiteet

- Asumisen kiinteistöjen selvityksen toteuttaminen
- Asumispalvelujen sisältöjen nykytilan selvityksen toteuttaminen ja lyhytaikaispaikkojen ja yhteisöllisen asumisen palvelukuvausten tuottaminen.
- Asumisen palveluiden sisältöjen yhdenmukaistaminen vastaamaan asumisen palvelukuvauksia.
- Uusien toimintatapojen muotoileminen asukkaiden aktiivisen ja mielekkään arjen tukemiseksi.
- Asumisen monimuotoisuuden ja yhteisöllisen asumisen kehittäminen.
- Lyhytaikaishoidon toimintamallien kehittäminen ja yhtenäistäminen.
- Teknologisten ratkaisujen käyttöönoton laajentaminen asumispalveluissa.

*Tavoitteiden mittarit ja niiden tavoitetasot ovat alustavia ja tarkentuvat ohjelmakauden aikana. Tiedolla johtamisen kehittäminen on yksi keskeisistä toimenpiteistä myös ohjelmassa.

Ikääntyvien palvelut

Kotiin annettavat palvelut

Tavoitteet

- Ottaa käyttöön RAI-arviointiväline ja hyödyntää sitä arjessa.
- Parantaa muistihäiriöpotilaiden ja muiden asiakkaiden mahdollisuuksia turvalliseen ja oikea-aikaiseen lääkehoitoon lääkeautomaatin avulla.
- Sujuvoittaa asiakkaan palvelupolkua asiakas-ohjauksesta kuntouttavalle arviointijaksolle (ARVI) ja sieltä kotihoitoon.
- Yhtenäistää ARVI-jakson sisällöt ja levittää toimintamalli koko HVALle.
- Tuoda etähoiva kaikkien pohjoissavolaisten kotihoidon asiakkaiden saataville ja osaksi palveluvalikoimaa.
- Tukea toimintakykyä oikea-aikaisesti etä- ja kotikuntoutuksen menetelmillä.
- Turvata kotihoidon ja turvapalveluiden asiakkaille oikea apu, oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa hoidon tarpeen arviointiin perustuen sekä parantaa kotihoidon jatkuvuutta.

Mittarit*

- Etähoiva, peittävyys (%)
- Lääkehoito lääkeautomaatin avulla, peittävyys (%)
- Etäkäyntien määrä kotihoidon käynneistä (%)
- Säännöllisen kotihoidon peittävyys yli 75-v. (%)
- Kotisairaalan asiakasmäärä
- Kotihoidon keskeytyspäivät ja palveluaika h/kk
- Kotisairaaloiminnan HVA tasoinen toimintamalli (K/E)
- Palvelun laatu (haipro, muistutukset, kantelut, potilasvahingot, RAI, NHG)

Toimenpiteet

- Etähoivan käytön laajentamisen valmisteleminen ja toimintamallin valitseminen.
- Lääkeautomaattien käyttöönoton laajentaminen ja käytön lisääminen.
- Kuntouttavan arviointijakson sisältöjen yhtenäistäminen ja toimintamallin levittäminen kaikkiin toimintayksiköihin.
- ARVI-toimintamallin jalkauttaminen ja juurruttaminen sekä edelleen kehittäminen kokemusten pohjalta vastaamaan tavoitteita.
- Etäpäivätoiminnan toimintamallin luominen ja asiakasmäärää kasvattaminen.
- Asiakkuuksien tunnistaminen hyödyntämällä RAI-arviointityökalua.
- Turvapalvelun yhtenäistäminen.
- Sote-tike keskuksen toiminnan laajentaminen hva-tasoiseksi.
- Etäkuntoutuksen toimintamallin luominen.

*Tavoitteiden mittarit ja niiden tavoitetasot ovat alustavia ja tarkentuvat ohjelmakauden aikana. Tiedolla johtamisen kehittäminen on yksi keskeisistä toimenpiteistä myös ohjelmassa.